

EDITORIAL

Seguruhon nga urhi na an SONA ni Duterte

Sobra kainteresado an katawhan Pilipino ha State of the Nation Address (SONA) ni Duterte ha tiarabot nga semana, diri tungod kay karuyag ni-
 ra mamati ha panibag-o nga mga pagbinuwa, pan-nguwat, pambabastos, pambuyayaw ngan panarhug han nakapyot ha Malacañang, kundi tungod ha paglaum nga ini na an urhi nga higayon nga aantuson ini.

Nalaum an katawhan nga urhi nga higayon na nira nga mababati-an an mga mando ni Duterte ha iya mga pulis ngan militar nga patayon an ngatanan nga karuyag niya nga patayon, igpriso an ngatanan nga karuyag niya nga igpriso ngan pam-ingawon an ngatanan. Naruruyag hira nga makit-an nga matapos an tiraniya ni Duterte, an pangungurakot ha pondo han katawhan, pagpapariko han aada ha poder, pagpapasibaya ha kalibsugan, edukasyon ngan kaupayan han katawhan, pandambong ha natural nga karikuhan, waray katapusan nga pan-ngutang, pagpuga ngan pagpakuri ha masa nga anakbalhas ngan ordinaryo nga katawhan, pagbaligya ha mga dayuhan han kadagatan han Pilipinas ngan pagtraydor ha independensya han nasud.

Kundi an tinuod, temprano pa

kaupay agud magselebrar an katawhan nga ini na an urhi nga SONA ni Duterte. Sigon mismo ha iya, plano niya nga magpabilin ha poder lahos ha 2022. Ha luyo han pauru-utro niya nga paghihinambog nga "andam ako nga mapriso" ha kadamo han iya mga madugo nga krimen, sobra nga ginkakahadlukan ni Duterte an posibilidad nga lanaton, papagbatunon hiya ngan madunot ha prisuhan. Sanglit ginhihimo yana ni Duterte an ngatanan agud magpabilin nga nakalingkod ha poder.

Buwa an iya yakan nga "nadiri ako nga dumalagan hi Sara," tungod kay klaro kaupay nga an pagdalagan han iya anak an karuyag gud ni Duterte nga mahitabo agud masemento an ira dinastiya ha Malacañang. Ha kamatuoran, ginpapadagmit na ini han iya mga alipures ha PDP-Laban, kalakip han plano

nga pagdalagan niya komo bise presidente, bisan pa mahingadto ini ha pagkabutak ngan pag-agaw han liderato han partido tikang ha mga alyado hadto nga nadiri dumuyog ha ira ginpili nga patukar. Dako nga balor liwat han kwarta an gin-gagamit agud ipakarawat ini nga plano ha mga alyado nga Marcos ngan Arroyo.

An pagdalagan han mag-amay nga Duterte ha eleksyon 2022 komo presidente ngan bise-presidente, ha ilarum man han usa o duha nga partido, an nalutaw nga syahan nga baraha han tirano. Ha pagkatin ni Duterte ha bug-os nga rekurso han gubyerno ngan makinarya han panlimbong ha dekompyuter nga pag-i-hap han botos, natapod hiya ha magigin resulta han eleksyon, sugad han kun tiunan-o ginpadaug an iya mga kandidato ha Senado ngan Kongreso hadton 2019.

Samtang gin-uuyag ni Duterte an iya baraha ha eleksyon 2022, igin-aandam liwat niya an dugang pa nga pagpagrabe han kampanya han tinagdamo nga pagpatay, pangaresto ngan panmuyopoy. Kaparte

han pangandam para dinhi an diri pala maiha nga desisyon han "Anti-Terrorism Council" nga bansagan nga "terorista" an National Democratic Front of the Philippines (NDFP). Ha tahub han "kontra-terorismo" ngan "kontra-insurhensiya," seguridad nga tatargeton an mga patriyotiko, demokratiko ngan progresibo nga pwersa, hasta na an mga tag-undong han istorya pankamurayawan ngan pampulitika nga oposisyon nga ngaduha igindadabi nga nasuporta, nabulig, sangkay o sumpay han rebolusyunaryo nga kagiusan.

Ha kabaryuhan, iginpupwesto han militar an iya mga tropa ha gatus-gatos nga mga baryo ha tahub han "Retooled Community Support Program" (RCSP). Waray wantas an pasista nga pangatake han mga armado nga tropa han AFP ngan PNP kontra ha masa agud manduan hira ha eleksyon ngan paralisahon an ira pag-ato ha terorista nga rehimen.

An pagpapintas han kampanya nga panmuyopoy, pag-atentar ni Duterte nga pugngan an dako nga posibilidad han paglarab han hiluagan nga kangalas ngan pag-aalsa han milyun-milyon nga katawhan ha oras nga lumutaw na an resulta han

ginlimbungan nga eleksyon. Maram hi Duterte nga diri matugot an katawhan Pilipino nga mag-inantos pa han unom katuig ha ilarum han poder han iya dinastiya.

Kinahanglan mahugot nga magkaurusa an ngatanan nga pwersa nga nag-uundong han demokrasya ngan kaupayan han katawhan agud pakyason an ngatanan nga larang han terorista nga rehimen US-Duterte nga magpabilin ha poder. Kinahanglan dugang pa nga pahiluaggon ngan pakusgon an magkalain-lain nga porma han nagkakaurusa nga prente kontra kan Duterte, kontra ha iya pagtraydor ha nasud, pangurakot, pasismo ngan pagpakuri ha katawhan.

Dako nga ayat ha mga pwersa nga oposisyon, hasta na ha mga progresibo ngan iba pa nga pwersa nga kontra-Duterte, nga magkaurusa ha usa nga padis han kandidato ha pagkapresidente ngan bise presidente agud mas epektibo nga maatuhan an paksyon ni Duterte ha tiarabot nga eleksyon. Dako nga ayat nga atuhan nira an nakalingkod nga rehimen nga waray wantas ha pag-abuso ha poder ngan paggamit han bug-os nga kusog han estado para ha pankalugaringon nga

kaupayan.

Ha atubangan han waray-undang nga pan-gigipit han rehimen ngan natikagrabe nga pankatilingban nga kamutangan, dako nga ayat liwat para ha katawhan nga gumios ngan makigbisog agud ibalik an ira mga demokratiko nga katungod ngan ipasulong an ira mga ungara para ha dugang nga suhol, pankagipitan nga ayuda, pag-iban ha ginbabaydan nga buhis, dugang nga badyet ha kalibsubagan, pagrolbak ha presyo han lana ngan mga papliton, pagbalik han aragtubang nga klase (*face-to-face classes*) ngan iba pa.

Kinahanglan pursigido nga pakusgon ngan pahiluaggon an mga unyon han mga trabahador, mga asosasyon han mga parag-uma, ngan an magkalain-lain nga porma han organisasyon han masa nga anakbalhas, mga kabatan-unan, magturutdo, mga empleyado, kababayin-an, ngan iba pa nga sektor. Kinahanglan baltok nga mamaagi an mga target han pandarahug ngan pan-gigipit samtang ginbubuong an ginpaeksister nga kahadlok han terorista nga rehimen pinaagi han pagpakusog han magkalain-lain nga porma han duruyog nga paggios han masa.

Kinahanglan tirukon an kasina han katawhan ha tiraniko nga rehimen ni Duterte ngan magbantay ha mga pagbirik han sitwasyon ngan paglarab han kangalas han masa agud tinagdamo hira nga pagiuson ha kalsada tubtub ha posibilidad han hiluagan nga pag-aalsa tikang yana tubtub antes han eleksyon o kahuman limbungan ni Duterte an pag-ihap ha botos ha eleksyon.

Padayon nga mapapel ha dako nga parte an Partido ngan mga rebolusyunaryo nga pwersa komo pinakamadig-on nga butagtok han kagiusan kontra kan Duterte. Ha partikular, kinahanglan dirudiretso nga pakusgon han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ngan papintason an mga taktikal nga opensiba kontra ha mga armado nga alipures han rehimen. An kada madinaugon nga pag-atake han BHB kontra ha AFP ngan PNP an naghahatag-inspirasyon ngan nagpapadig-on ha huna-huna han masa nga ipasulong an pakigbisog agud tapuson an pag-inantos ha ilarum han pasista nga rehimen US-Duterte. AB

Bolyum LIII Ihap 14 | Hulyo 21, 2021

Igin-gagawas an *Ang Bayan* ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles ngan Espanyol.

Nakarawat an *Ang Bayan* han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

@prwc_info

fb.com/editorsofAB

cppinformationbureau@gmail.com

Gin-uunod

Editorial: Seguruhon urhi na an SONA ni Duterte	1
Kontra-katawhan nga lehislatabong adyenda	3
Waray kabusugan an mga heneral	4
₱9.4-kabilyon nga pondo han AFP ngan PNP, gintipahan	4
Hulga ha Liguasan Marsh	5
"Terorista" nga designasyon ha NDFP, ginsukna	5
174 kaektarya nga reklamasyon, gintipahan	5
3 nga armas, nakumpiska han BHB	6
<i>Search warrant</i> kontra ha Tumandok, ibinasura	6
2 nga parag-uma han lubi ha Surigao del Norte, ginpatay	6
Mga protesta han katawhan	6
Paghandum ngan pagsaludar ha 3 nga bayani han katawhan	7
Mga sundalo ngan empleyado, ginhimo nga trolls	7
Priso pulitikal, namatay ha India	7
Ha dagmit nga pulong	8
Krisis ngan isan-isana ha industriya han semiconductor	9
Pagsalin-urog ha 100 katuig han hadto anay dakila nga CPC	10

Igin-gagawas an *Ang Bayan* duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

Kontra-katawhan nga lehislatibo nga adyenda ni Duterte

Ha naglabay nga lima katuig, ginpursige ni Rodrigo Duterte kaupod han iya mga alipures ha Kongreso an pag-aprubar hin dirudilain nga kontra-katawhan, kontra-demokratiko ngan neoliberal nga mga balaud. Pinaagi han pagpadagmit hini nga mga balaud ginbangkrap ni Rodrigo Duterte an ekonomiya han Pilipinas ngan ginlubong ha kakurian an katawhan.

Liberalisasyon han ekonomiya

Ha usa nga pamulong hadton Hunyo 15, ginmanduan ni Duterte an Kongreso nga iprayoritisa an pagsabalaud han upat nga neoliberal nga proposisyon agud tugutan an 100% nga langyaw nga pananagiya ha mga sektor han ekonomiya nga hadto anay eksklusibo nga nakaalutaga para ha mga Pilipino, ngan ibanan an buhis han mga kapitalista.

Sering niya, kinahanglan nga mahisubmitter na ha iya upisina an Public Services Act (PSA), Foreign Investment Act ngan Retail Trade Liberalization Act (RTLTA), ngan an ikatulo ngan ikaupat nga pakete han Comprehensive Tax Reform Program (CTRP) agud mapirmahan ini ha "pinakadagmit nga panahon." Kalakip ha mga aabrihan nga pananagiya an mga pampubliko nga katuran, natural nga karikuhan, pan-edukasyon nga institusyon, transportasyon, masmidya, pinatipat nga pagtinda ngan pamuruhunan.

Tuyo naman han duha nga pakete han CTRP nga ibanan an ginpapas-an nga buhis han mga kapitalista ha tahub han pagpasimple han mga buhis ha pananagiya ngan kapital ha kita, ngan pag-iban ha buhis ha pamuhunan.

Ginlalauman nga ig-uunod han State of the Nation Address ni Duterte ha Hulyo 26 ini nga mga proposisyon, kalakip an pag-amyendar ha mga probisyon ha ekonomiya han konstitusyon nga iginpakete komo Resolution of Both Houses (RBH) No. 2. Pasado na ha ikatulo nga pagbasa an FIA ngan RTLTA, ngan ha ikaduha nga pagbasa an PSA ngan RBH No. 2.

Syahan na nga ginpatuman ni Duterte an Rice Liberalization Act hadton 2018 nga nagresulta ha pagbaha han *imported* nga bugas ha nasud ngan pagkalugi han lokal nga parag-uma han humay. Hini la nga 2020, umabot ha ₱90 kabilyon an nawara nga kita han mga parag-uma. Ha pag-aram han Anakpawis Partylist, nairekord an pagluros han produksyon han paray ha 27 nga prubinsya durot han pagpasibaya ngan liberalisasyon han rehimen ha sektor. Nahitabo ini samtang nahitaas an presyo han bugas ha lokal nga merkado nga maabot 31% ha pareho nga takna.

Pakuri nga dugang nga buhis

Pinakamabug-at ha ngatanan nga mga balaud ni Duterte an mga reporma ha buhis nga direkta nga ginpapas-an han katawhan. Ha tinikangan pala han iya termino, iginimponer na niya an pakuri nga TRAIN Law nga nagdugang hin buhis ha konsumo ngan lana nga nagresulta ha paghitaas han presyo han mga batakan nga paplitan.

Ha butnga han pandemya, nagimponer hiya hin dugang nga 10% nga buhis ha gin-iimport nga krudo nga lana ngan gudti nga negosyo ha *internet*. Plano pa yana nga magimponer hin buhis ha mga serbisyo nga *online* ngan iba pa nga produkto nga pagkaon.

Samtang gindudugangan an buhis han ordinaryo nga katawhan, gin-iibanan naman tikang 30% ngadto 25% an buhis nga ginbabaydan han dagko nga korporasyon pi-

naagi han ikaduha nga pakete han TRAIN nga gintawag nga Corporate Recovery and Tax Incentives for Enterprises o Create Law nga ginpadagmit hadton 2020. Gintatantiya nga maabot ha ₱251 kabilyon an mawawara nga rebenyu ha guberno sakob hin duha katuig ha panahon nga pinakakinahanglan ini han nasud. Gintagan gihap hini hin dirudilain nga insentiba an mga korporasyon.

Kontra-demokratiko nga mga palisiya

Lanong hi Duterte ha pag-aprubar hin mga kontra-demokratiko nga mga balaud agud gipiton an iya mga kakontra ha pulitika hasta an ira mga negosyo. Ha butnga han pandemya hadton Hulyo 2020, iginlusot ni Duterte an kontrobersyal nga Anti-Terrorism Law nga natalapas ha unibersal nga mga tawhanon nga katungod. Prinsipal nga target hini an mga kritiko han rehimen.

Hadton Mayo 2020, ginduso gihap ni Duterte an iya supermayoriya ha Kongreso nga patayon an prangkisa han ABS-CBN. Nagin target han iya pan-gigipit an istasyon tungod kay diri kuno hini ginpapasalida an iya mga patalastas ha eleksyon hadton 2016. Hadton 2018, nagin kontrobersal gihap an pagtanggap ni Duterte han badyet han iya mga katipa nga magbaralaud.

Waray kabusugan an mga heneral

Dugang nga naghugot an kontrol han militar ngan pulis ha bug-os nga katingalan kahuman bug-uson ni Rodrigo Duterte an National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-ELCAC). Ha ilarum hini, natuhop an poder han mga retirado ngan aktibo nga upisyal tubtub ha balitang han barangay. Durot ini han "bug-os-nga-nasud" ("whole-of-nation") nga estratehiya han Armed Forces of the Philippines (AFP), agud igpailarum an sibilyan nga burukrasya ha disenyo han militar ha kontra-insurhensiya.

Pinakalandaw yana ha paghahadi han militar ngan pulis an pamumuno hini ha pag-ato han rehimen ha Covid-19. Baga hin nagbalyo hin sul-ot ngan nagrelyebo an mga heneral ni Duterte ha NTF-ELCAC agud iwasiwas an ira paghahadi ha payong han Inter-Agency Task Force for Emerging Infectious Diseases (IATF). Imbes nga mga doktor ngan siyentista, iginbutang ni Duterte an kaupayan han pampubliko nga kalibsubugan ha kamot han mga heneral, nga gin-agi ha *golpe de gulat* an pag-ato ha pandemya. Sugad han pan-gigipit ha mga komunidad nga ginbansagan nga teri-

toryo han Bagong Hukbong Bayan ngan mga armado nga Moro, igin-duso han mga heneral ha IATF an pagkontrol ha paggios han katawhan.

Kundi ha luyo han ura-ura kadamu nga waray pulos nga mga tsekpoynat ngan pagpakita han pangil han mga sundalo ngan pulis ngan ira mga armas ngan tangke, nagsasarang pa gihapon an bayrus ngan nauurhi an Pilipinas ha mga nasud ha pag-atubang han Covid-19.

Pondo han katawhan

Katawhan an nagpapas-an ha

ura-ura nga pambubundat ni Duterte ha iya mga alipures. Ha butnga han pandemya, grabe nga pagmalgastar an paghatag pondo ha mga halimaw nga nakaalutaga unta para ha pankalibsubugan nga panginahanglan han katawhan.

Lumobo an badyet han AFP ngan PNP hin 27.7% tikang ha ₱289 kabilyon hadton 2017 ngadto ha haros ₱400 kabilyon yana nga tuig. Samtang, ha haros pareho nga panahon gumuti naman an badyet ha kalibsubugan hin 10.7%. Ha badyet yana nga tuig, ₱33 kabilyon an igin-alutaga para ha pagpalit hin kadugangan nga armas ngan higamit para ha "modernisasyon" han AFP. Gin-aareglo liwat han rehimen nga magbuhos hin kadugangan nga pondo ngan armas an US kabalyo han utro nga negosasyon han Visiting Forces Agreement.

Tungod liwat ha ginpadamo nga ihap han unipormado nga mga tawuhan ngan pagdako han ira sweldo, malobo gihap an garastuson para ha ira pensyon. Tungod kay diri sugad han mga ordinaryo nga empleyado han gubyrno, an mga sundalo, pulis ngan iba pa nga unipormado nga tawuhan diri nagbabayad hin kontribusyon para ha ira pensyon. Kun magretiro, kukuhaon ha buhis han katawhan an ira pensyon. Natikadako an ira nakakarawat subay ha anuman nga nahidudugang ha presente nga sweldo han mga aada ha aktibo nga serbisyo.

Sigon ha Government Service Insurance System, ha masunod nga 20 katuig, mauubos an pondo han katawhan tungod kay ₱859 kabilyon kada tuig an kinahanglan para la ha pensyon han mga unipormado nga tawuhan han estado. Kahuman han mga negosasyon, madig-on pa gihap an AFP ngan PNP kontra ha pagsabalud han ira obligasyon nga magbayad pensyon. Sanglit ha ilarum han dugang-badyet nga Bayan-nihan 3, iginlusot han AFP ngan PNP an ₱54.6 kabilyon agud pondo han an ira pensyon. Ikaduha ini ha mayda pinakadako nga balor ha ginproponer nga badyet.

(Amo ini an urhi ha duha kaparteng nga artikulo.)

AB

₱9.4 kabilyon nga anomaliya han AFP ngan PNP, ginsukna

GINSUKNA HAN PARTIDO an mga anomaliya nga nabalor hin ₱9.4 kabilyon ha Armed Forces of the Philippines (AFP) ngan Philippine National Police (PNP). Kasumpay ini han pondo nga igin-gawas para ha mga kontrata, proyekto ngan mga kagarastuhan nga waray madayon.

Nabuksas ha tinuig nga report han Commission on Audit (COA) nga mayda 41 nga proyekto an AFP ngan PNP nga nabalor hin ₱6.8 kabilyon an waray mahuman ha gintalaan nga panahon, samtang siyam naman nga panmilitar nga proyekto nga nabalor hin ₱940.5 kamilyon an ginsuspendir. Maabot naman ha ₱1.7 kabilyon an katin han PNP Special Action Force para ha mga kontrata nga waray pa mahipatuman.

Ginsukna naman han Bayan Muna an dako nga pondo nga kapot han AFP ngan PNP, samtang kulang hin duro an pondo agud tagan hin ayuda an katawhan ha butnga han pandemya.

Hulga ha Liguasan Marsh

Landaw ha balita hadton naglabay nga semana an plano nga utro nga tikangan an eksplorasyon ngan pagmimina ha gin-ngaranan nga Block 10 han Cotabato Basin ha Liguasan Marsh ngan gin-ngaranan nga Basin Block 6 ha Sulu Sea. Kahuman ini tugutan han Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM) an kompaniya nga ESMaulana Global Ventures Company Inc. nga ipatuman ini nga mga operasyon.

Tuyo han kompaniya nga ukaron an kabug-usan nga 1.684 kamilyon nga ektarya han Liguasan ha Sulu Sea agud minahon an lana ngan *natural gas* ha lugar. Ginrarakudako han kompaniya nga nagbayad na kuno ini hin ₱2 kamilyon ha Department of Energy para makuha an kontrata ngan tikangan an proyekto. Kasosyo han ESMaulana an Petrolife, Philippine National Oil Company ngan lokal nga dagko nga agaron maytuna.

Nagpahimatngon an Partido Komunista ng Pilipinas kontra hini nga pitad. Sering hini, kinahanglan magbaton an BARMM ngan rehimen Duterte ha baga hin pagprayoritisa ha pag-abre ha Liguasan ha lokal ngan langyaw nga kompaniya imbes nga protehiran an lugar ngan an mga naukoy dinhi.

Maiha na nga gintitipahan han mga residente ngan tag-undong han kalibungan an pag-abre ha Liguasan ha mapanwakay nga pagmina ngan pagsulaysukay han mga lokal ngan langyaw nga kompaniya. Tuig 2019 pa naglarang hi Duterte nga abrihan ini ngan makaganansya tikang ha natural nga karikuhan hini ha luyo han mga protesta.

Sigon ha pag-aram, nagdudurot han pagkamatay han ura-ura kadamo hin klase han isda, kahoy, mga tanom ngan tamsi an padayon nga

paghaligot han kabakhawan ha Liguasan. Ha presente, mayda 201 nga klase hin tanom ngan bukad ha erya, 170 nga klase han tamsi kun diin 39 dinhi la makikit-an. Mayda liwat 30 nga klase hin dinhianon nga isda ngan kahayupan nga dinhi la makikit-an.

Tungod hini, nahiagum hin grabe nga kagutom an mga residente han Liguasan. Dugang pa nga pakuri ha ira an waray wantas nga pagsulaysukay, panmomba ngan pangatake han militar ha ira mga komunidad ha tahub han "gera kontra-terorismo."

Maiha na nga gin-iinteres han higante nga mga kompaniya han lana, lokal nga burukrata ngan kakunsabo nira nga dagko nga agaron maytuna nga Moro an Liguasan Marsh. Mayda mga parte nga nalupgop ha mga prubinsya han North ngan South Cotabato ngan Maguindanao an 220,000 kaektarya nga kabakhawan. Mayda ini parte nga igindeklara nga santuwaryo hadton 1979 pa. Mayda liwat mga parte hini nga gintanuman na han mga residente hin mais ngan humay.

Gintuturan nga mayda reserba nga lana nga nabalor hin \$1 kabilasyon an Liguasan. Mayda liwat kuno ini deposito nga 68 kabilyon *cubic feet* han *natural gas* nga ginsesering nga nabalor hin \$1 katrilyon. **AB**

174 kaektarya nga reklamasyon ha Dumaguete, gintipahan

GINTIPAHAN HAN MGA siyentista, kabatan-unan, relihiyoso ngan residente han Dumaguete City an plano han lokal nga guberno dinhi nga tambakan hin tuna o *i-reclaim* an kabaybayunan han syudad agud tindugon an usa nga isla nga gin-ngaranan hini nga "Smart City." Sigon ha mga naprotesta, maaapektaran han 174 kaektarya nga reklamasyon an upat nga Marine Protected Area nga naserbe komo urukyan han masobra 200 nga klase hin isda nga grabe nga makakaapekto ha panginabuhi han mga parupangisda ha syudad.

Gintugutan han konseho han syudad hadton Hulyo 7 hi Mayor Felipe Remollos nga ihatag an ₱23 kabilyon nga kontrata han proyekto nga reklamasyon ha kompaniya nga E.M. Cuerpo, Inc. (EMCI) nga kasosyo han kompaniya nga Tsino nga Poly Changda Overseas Engineering Company. Naglarab an mga protesta ha pangunguna han No to 174 Dumaguete Islands ngan Kabataan Para sa Karapatan-Negros Oriental ha sumunod nga adlaw.

'Terorista' nga designasyon ha NDFP, ginsukna

GINSUKNA HAN PARTIDO Komunista ng Pilipinas an designasyon o pagbansag han Anti-Terrorism Council ha National Democratic Front of the Philippines komo "terorista." Igin-gawas ha publiko an deklarasyon hadton Hulyo 19 kundi hadton Hunyo 23 pa ini ginpirmahan.

Kasumpay hini, ginmanduan na han rehimen an Anti-Money Laundering Council nga tikangan an *pag-freeze* ha mga akawnt han mga indibidwal, organisasyon ngan institusyon nga gin-aakusaran hini nga "mayda kalabutan" ha NDFP. Posible nga lupgupon hini an ngatanan nga nakigbuligay ha NDFP *negotiating panel*.

Ha sugad, klaro nga pangandam an designasyon para ha hiluagan nga paglanat ha mga pwersa nga patriyotiko, progresibo ngan demokratiko nga naato ha larang ni Duterte nga kumapyot ha poder lahos ha 2022. **AB**

3 nga armas, nakumpiska han BHB-Eastern Samar

Nakumpiska han Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Eastern Samar an usa nga riple nga R4 han gamaan hini an nag-ooperasyon nga tropa han 52nd IB ha Sityo Casapa, Denigpian, Dolores, Eastern Samar hadton Hulyo 3.

Upat kaadlaw kahuman hini, ginpabuthan han usa nga yunit han BHB an detatsment ha Sityo Casapa, Barangay 4 Poblacion, Jipapad. Lima an napatay kaupod an upisyal ha kumand han detatsment, samtang upat an nasamaran. Nakumpiska ha mga sundalo an tag-usa nga pistola nga Gloc ngan kalibre .45 nga pistola.

Ha Northern Samar, ginlansar han mga yunit han BHB an duha nga operasyon isnayp kontra ha 20th IB hadton Hulyo 8 ha mga barangay han San Jose ngan Epaw ha Las Navas.

Upat naman an napatay samtang 17 an nasamaran ha tropa han 9th ID ha ambus han BHB-Masbate

hadton Hulyo 10 han aga. Tipasulod an 24 nga elemento han mga sundalo ha Sityo Balunos, Barangay Rizal, Dimasalang han gamaan hira han BHB. Dugang an mga naambus ha 1,000 nga sundalo nga pwersa nga nagsusulaysukay ha bug-os nga Masbate ha naglabay nga duha kabulan.

Gintago han 3rd Marine Battalion Landing Team an ihap han kaswalti ha ranggo hini kahuman gamaan han usa nga yunit han BHB-Palawan hadton Hulyo 13. Nagbabaktas ha Sityo Kayasan, Nicanor Zabala, Roxas, Palawan an usa kaplatun han sundalo han atakihon han mga Pula nga mangaraway.

Search warrant kontra ha mga Tumandok, ginbasura

IGINBASURA HAN CAPIZ Regional Trial Court Branch 21 an unom nga *search warrant* nga gin-gamit han mga pulis ha pag-atake ha 16 nga komunidad ha Tapaz, Capiz ngan Calinog, Iloilo hadton Disyembre 2020 nga nagresulta ha pagmasaker ha siyam nga Tumandok ngan pangaresto ha 16 pa. Iginmando na han korte an pagbuhi ha upat ha mga gin-aresto kundi tubtub yana diri pa hira ginpapagawas.

Ikatulo na ini nga higayon nga iginbasura an mga gin-gamit nga mandamyento ha pangatake ha mga prubinsya nga gin-gawas han mga husgado nga nakabase ha National Capital Region. Antes hini, gindid-an na han Korte Suprema an pagpagawas han mga husgado han mga search warrant para ha mga lugar nga diri lupgop han ira hurisidiksyon.

---

2 nga parag-uma han lubi ha Surigao del Norte, ginpatay han 30th IB

NAGKOKOPRAS AN UPAT nga parag-uma han lubi ha Sityo Pan-ukan, Barangay Cambuayon, Bacuag, Surigao del Norte dapit alas-3 han kulop hadton Hulyo 12 han pauranan hira hin bala han 30th IB. Namatay dayon hira Sagloy Destajo ngan Richard Lampad, samtang grabe nga nasamaran hi Benjie Destajo – ngatanan mga residente han Barangay Pautao. Gin-aresto ngan iligal yana nga nakadetiner hi Julieta Madelo, residente han Cambuayon.

Samtang, gin-aresto hira Julieta Tawidi Gomez ngan Niezel Velasco ha hinimuhimo nga kaso han pagpatay ngan gin-atentar nga pagpatay han gintig-ob nga pwersa han PNP-NCR ngan 4th ID hadton Hulyo 16 ha Barangay Pansol, Quezon City. Dirudilain nga armas ngan paburuthon an gintanom ha gin-uukyan nira nga balay.

Hi Gomez usa nga Manobo tikang ha San Luis, Agusan del Sur nga kagawad han konseho han Kahugpungan sa mga Lumadnong Organisasyon sa Caraga. Hi Velasco naman koordineytor han Bread for Emergency and Development, usa nga institusyon nga aktibo ha paghatag han ayuda ngan bulig ha mga biktima han kalamidad ha Caraga.

Makatadungan nga suhol. Nagprotesta an 300 nga drayber han serbisyo nga deliberi nga Food Panda ha Davao City hadton Hunyo 15. Ginsukna nira an kompaniya ha barat nga pagpasuhol, diri makatadungan nga pagtanggap ha pira nga drayber ngan pagpasugbong ha ira han baraydon ha pagkuha hin *permit*.

Duque, patalsikon. Ginlabay hin kamatis han mga trabahador pankalibugan ha pangunguna han Alliance of Health Workers an *logo* han Department of Health (DOH) ha atubangan han upisina hini ha Manila hadton Hulyo 16 agud kundenaaron an kawaray benepisyo, pagpasibaya ngan kapakyasan han rehimen Duterte nga batunon an ira kaupayan. Ginpanawagan liwat nira an pagpatalsik ha pwesto han waray pulos nga hi Sec. Francisco Duque III han DOH.

Pakuri nga oil price hike. Nagprotesta an mga progresibo nga organisasyon ha atubangan han Petron apiki ha Philippine Coconut Authority, Quezon City hadton Hulyo 13 agud suknaon an paghitaas han presyo han petrolyo ha naglabay nga mga bulan. Hinitaas hin ₱5-6 an presyo han mga produkto nga petrolyo tikang Enero.

Estudyante ha Paaralang Bakwit, nagtapos. Iginlansar han Save Our Schools Network an pagtatapos ha hayskul han mga estudyante han Bakwit School hadton Hulyo 17 ha Bantayog ng mga Bayani, Quezon City. Tumambong ha programa an mga nasuporta ha ira nga mga personahe ngan organisasyon.

Paghandum ngan pagsaludar ha 3 nga bayani han katawhan

Tulo nga bayani han katawhan an ginsaludaran han katawhan Pilipino tungod ha unob nira nga paghigugma ha katawhan ngan kakarit ha kada taga nira nga natad. Ginpapaabot han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) an pakikisimpatya ngan pagduyog ha kasubo ha pagkamatay han mamamahayag nga hi Jose Jaime Espina (Nonoy), artista nga hi Leonilo Doloricon (Neil) ngan lider-masa nga hi Carmen Deunida (Nanay Mameng) han Kadamay.

Namatay hadton Hulyo 7 hi Espina tungod ha kanser ha atay. Ginkilala han PKP an nalalain niya nga mga amot ha pakigbisog para ha libre nga pamamahayag. Komo anak han Negros, waray hiya magin mamingaw ha pagsuporta ha pakigbisog han mga sakada han tubuhan ha isla.

Nagin tagapangulo hiya han National Union of Journalists of the

Philippines kun diin ginpalandaw niya an pag-ato ha pagpapamingaw ha midya, pan-gigipit han estado ngan katungod han mga trabahador ha sektor.

Ha edad nga 63, namatay hi Doloricon tungod ha mga kumplikasyon durot han Covid-19 hadton Hulyo 15. Usa hiya nga kilalado nga artista ngan pintor nga naghimo han mga obra nga nag-eespiho han

tinuod nga kamutangan han nasud ngan han katawhan. Ginkukunsidera hiya nga usa ha mga harigi han sosyal reyalismo ha Pilipinas.

Usa ha mga kilalado niya nga obra an mga drowing nga gin-amot niya ha Katilingban ngan Rebolusyon Pilipino: Iginladawan.

Namatay hi Deunida hadton Hulyo 19 ha edad nga 93. Kilalado hiya komo maungod nga lider ngan tagapagtukod han organisasyon han kablasanon nga Kadamay. Tikang hadton rehimen Marcos, maupay niya nga ginpamunuan an pag-ato han masa nga kablas. Nagin yawe nga lider-masa hi Deunida ha pagpaiwas ha rehimen Estrada. **AB**

Mga sundalo ngan empleyado, ginhimo nga mga troll

Agud maghimo han buwa nga ladawan han suporta para ha rehimen Duterte, gin-gagamit han mga upisyal han gubyerno ngan militar an ira mga tawuhan komo mga troll ha *social media* agud magpasamwak han mga buwa ngan pan-nguwat. Labaw ini nga napamatud-an han mabuksas an iske-ma ha sakob han Presidential Communication Operations Office (PCOO) ngan ha Philippine Air Force (PAF).

Iginbuksas han Commission on Audit (COA) hadin Hulyo an pag-employo han PCOO han 375 nga kontraktwal nga empleyado nga mga "ispesyalista" ha *social media* ngan iba pa nga porma han propaganda. Gumastos an PCOO han kabug-usan nga ₱70.6 kamilyon o ₱15,689 kada empleyado ha kada bulan. Kaparte hira han gintatawag

nga "troll farm" han rehimen.

Ha report han COA, nabuksas nga nagreport an PCOO han haros magparupareho nga trabaho ngan mga nahimo ha naglabay nga tuig ha ira mga buwa nga report.

Samtang, gin-gawas ha Facebook an usa nga report kasumpay ha pwersahay nga pagkontrol han AFP ha mga personal nga akawnt

han mga sundalo ha *air force*.

Sigon ha report, ginpipirit kuno an mga empleyado nga *i-share* ha *social media* gamit an Google Forms an ngatanan nga mga igin-gagawas nga pahayag ngan balita han PAF. Mayda mga upisyal nga nagseseguro nga ginhihimo nira ini ngan an diri nasunod ginpapatukan hin multa o aksyon pandisiplina. Ginbuksas han report nga rekisito ha kada empleyado han PAF nga igsurat an ira ngaran ngan *serial number* ha usa nga *online form* ngan imahe komo proyba nga nag-"like" hira han pahayag han ira mga upisyal. **AB**

Priso pulitikal, namatay ha India

GINSALUDARAN HAN COMMUNIST Party of India (CPI)-Maoist hi Father Stan Slas Lurd Swamy kahuman ini mamatay hadton Hulyo 5 ha edad nga 84. Namatay hi Fr. Swamy ha atake ha kasingkasing han diri tugutan nga magpiyansa ha luyo han iya kalagas, sakit nga Parkinsons ngan Covid-19. Tagsuporta hi Fr. Swamy han katawhan nga minoriya ngan ira pakigbisog ha Jharkhand ha sakob hin tulo kadekada.

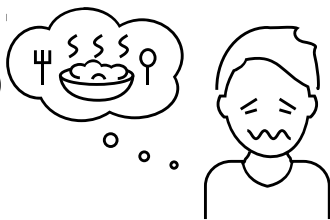
Gin-aresto hi Swamy han armado nga pwersa han India hadton Oktubre 2020 kahuman akusaran han "terorismo," pagin kaapi han CPI-Maoist ngan pagkadabi ha ginngaranan nga kaso nga Bhima-Koregaon.

Kaupod ha kaso nga Bhima-Koregaon an 14 nga iba pa nga mga aktibista, propesyunal, ngan mga tagdependa han tawhanon nga katungod. Igindadabi hira ha "kasamukan" ha usa nga katitirok hadton Disyembre 2017 ha Bhima Korega-

on, distrito han Pune ha Maharashtra. Gin-akusaran hira nga nagplano nga patayon an tagapangulo nga ministro han India nga hi Narendra Modi. Gin-gamit kontra ha ira an Unlawful Activities (Prevention) Act han 2018 nga ginamyendaran ngan ginhimo nga mas madarahug hadton 2019. Nanawagan an CPI-Maoist ha ngatanan nga katawhan han India ngan mga demokratiko nga organisasyon ha langyaw nga labnasan nga suportahan an dagmit nga pagpabasura han balaud. **AB**

HA DAGMIT NGA PULONG

46.1 kamilyon nga Pilipino

an waray kaseguruhan ha pagkaon

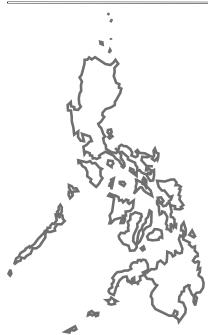
o diri nakakakaon hin tulo kabeses ha usa kaadlaw hadton 2018-2020. Mas hitaas ini hin 4 kamilyon itanding ha nahilista nga ihap hadton 2014-2016.

Reperens: UN Food and Agriculture Organization

1.4 kamilyon

an ginsitar han Philippine National Police

tungod kuno ha mga pagtalapas ha protokol pankalibsugan sugad han diri tukma nga pagsul-ot han *face mask* ngan *face shield*. Aada ha 42,000 ha ira an gin-aresto ngan masobra 1 kamilyon an gin-isyuhan hin "warning".

₱11.1 katrilyon

na an nasyunal nga utang han Pilipinas

Reperens: Bureau of Treasury

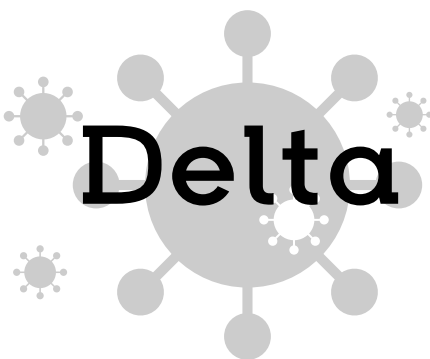
(katugbang hin ₱99,762 kada Pilipino) hadton katapusan han Mayo. Yana pala nga tuig, 13% na an iginhitaas hini kahaman mangutang ni Duterte han kadugangan nga ₱1.28 katrilyon ha ngaran han pagresponde ha pandemya.

Pagbaha ha Europe

Inabot na ha 185 nga indibidwal an kumpirmado nga namatay

durot han mga "flash flood" o tigda nga pagbaha ha kontinente tikang pa hadton Hulyo 14. Igindurot an mga pagbaha han ura-ura kahitaas nga bolyum han uran, nga gintuturan nga epekto na han *climate change*.

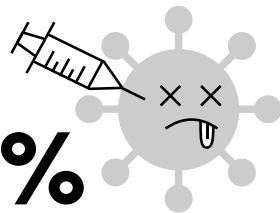
Reperens: Frankfurter Rundschau (Hulyo 17)

Delta

an Covid-19 nga baryant nga nagsasamwak yana ha bug-os nga kalibutan

ngan nagdudurot han panibag-o nga paghitaas han mga kaso, bisan ha mga nasud nga damo na an nabakunahan. Syahan ini nga nadiskubre ha India ngan ginsesering nga mas makatarapon itanding ha orihinal nga baryant.

91.2%

nga epektibo an duha kadosis han Soberana 02

ngan usa kadosis han **Soberana Plus** kontra ha Covid-19. An tulo kadosis naman han **Abdala** 92.28% nga epektibo kontra ha bayrus.

Reperens: Granma

91%

han kabataan ha **Gaza Strip** han **Palestine** nahiagum han **post traumatic stress disorder (PTSD)** durot han 11-kaadlaw nga paturapak nga panmomba han Israel hadton Mayo.

Reperens: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, Hulyo 2020

Krisis ngan isan-isabay ha industriya han semiconductor

Nag-uunahay yana an US ngan an China ha bag-o nga pamumuhunan agud manguna ngan magin dominante ha industriya han *semiconductor*. Ha presente, an duha nga prinsipal nga imperyalista nga nasud ngaduha kulang ha produksyon han *semiconductor* ngan nakasarig ha pag-import prinsipal tikang ha Taiwan ngan Japan. Tungod kay maaram hira han natikadako nga importansya han mga *semiconductor*, ginduduso nira yana an "insourcing" (kabaliktaran han "out-sourcing") kun diin karuyag nira dad-on ngadto ha sakob han kada tagsa nira nga nasud an produksyon han *semiconductor*.

Dako an pagsarig han China ha importasyon han *semiconductor*. An lokal nga produksyon sadang la para ha 15.7% han kinahanglan han nasud hadton 2019. Hadton 2020, nag-import ini han \$350 kabilyon han *semiconductor*, 14.6% nga mas hitaas itanding ha 2019. Grabe nga naapektaran han problema ha surok han *semiconductor* an produksyon han *smartphone* han kompaniya nga Huawei. Tungod ha presyur han US, gin-undang han Taiwan Semiconductor Company o TSMC han Taiwan an pagsuplay han abante nga mga *microchip* ha Huawei, rason agud umundang an produksyon han bag-o nga modelo han mga *smartphone*.

Gindeklara han China an Made in China 2025 nga kunohay mayda katuyuanan nga kab-uton an kapas nga magprodyus han 70% han ginkinhanglan nga suplay han *semiconductor*. Ginlalauman nga mamumuhunan han bilyun-bilyon kadolyar an China agud ihatag komo subsidyo ha mga kompaniya agud magtindog han bag-o nga mga pabrika. Sugadman, tungod ha pan-gigipit han US ngan mga alyado hini, ginlalauman nga makukurian an China nga makab-ot an kapas ha pagmanupaktura han abante nga mga *microchip* (an kompaniya nga

ASML han Netherlands, alyado han US, an mayda kapas ha presente nga maghimo han higamit para ha produksyon han abante nga *semiconductor*).

Ginduduso naman han gubyerno nga Biden nga dad-on ha sulod han US an pagmanupaktura han mga *semiconductor*. Gindeklara hini an plano nga pag-alutaga han \$50 kabilyon ha porma han mga subsidyo, insentiba ha buhis, pagplatar han imprastruktura ngan iba pa nga porma han pamumuhunan ha industriya. Direkta an panginlabet han White House ha ngaran han "utro nga pagtukod han Amerika." Nakasalawad ha kongreso han US an proposisyon nga CHIPS for America Act nga tuyo nga dominaran an pankalibutan nga kapasidad han pagmanupaktura han abante nga *semiconductor*.

Naglalanat yana an dagko nga kapitalista nga pun-an an kakulang ha suplay han *semiconductor* nga gintatantiya nga malastar tubtub 2023. Sanglit, makusog yana an baligyaay han mga *microchip* ngan naganansya hin dako nga tubo an mga kapitalista nga nagpoprodyus hini. Ha yana, mayda 29 nga bag-o nga mga pabrika nga ginplano nga tindugon: 19 yana nga tuig ngan 10 ha 2022, tagwalo ha China ngan

Taiwan, unom ha Amerika, tulo ha Europe ngan Middle East, ngan tagduha ha Japan ngan Korea. Naglalanat liwat an Europe nga kab-uton an produksyon han 30% han pankalibutan nga suplay han *semiconductor*.

Aada ha Taiwan an mayoriya han ginmamanupaktura nga *semiconductor* ngan prinsipal nga prodyuser han pinakaabante nga mga *microchip*. An mga kompaniya nga nagpapaluyo hini ngatanan gintukod han mga multinasyunal nga kompaniya kalakip an pinakadako nga TSMC nga gintukod han Philips. Sobra-sobra an kabaraka han US ha posibilidad nga kontrolon o hul-os nga sakupon han China an Taiwan. Sanglit todo-todo an pagpakusog han US han panmilitar nga presensya ha Taiwan agud panalipdan an interes han US didto nga diri mahingadto ha China an mga abante nga teknolohiya.

Pagpuga ha mga trabahador

Tungod ha pagdadagmit nga pun-an an kakulang han suplay han *semiconductor*, paspas yana an produksyon ha mga pabrika hini. Nagresulta ini ha tikagrabe nga pagpuga ha kusog-pagtrabaho han mga trabahador. Ha Taiwan ngan Singapore, 24-oras an operasyon yana han mga pabrika ha luyo han mga peligro durot han pandemya.

Ha Taiwan, ginpipirit an mga trabahador – kun diin damo hini mga migrante tikang ha Pilipinas, Indonesia, Malaysia, Thailand ngan iba pa nga nasud – nga umukoy ha sulod han mga dormitoryo han kompaniya agud ig-imponer an bagamilitar nga "disiplina" ha pagtrabaho. Kaudgan gintitikangan han madagmit nga pagsamwak han Covid-19 ini nga mga dormitoryo kun diin nagsusuot an 8-10 nga trabahador ha kada kwarto.

Bisan kun aada ha mga kapitalista nga nasud an pinakayawe nga parte han produksyon han *semiconductor* nga nagamit han abante nga teknolohiya, dako nga parte han proseso han pagmanupaktura ginhihimo ha mga "economic zone" ha

"Krisis..." sundan ha paypay 10

Pagsalin-urog ha ika-100 katuig han hadto anay dakila nga Partido Komunista han China

Yana nga bulan han Hulyo, ginsasalin-urog han pankalibutan nga kagiusan nga proletaryo an ika-100 katuig han hadto anay dakila ngan tukma nga Communist Party of China (CPC o Partido Komunista han China). Bisan kun padayon nga nagpapabilin ha poder an CPC, katin ngan ginpapamunuan ini yana han monopolyo nga kapitalista ha estado ngan dako nga burgesya ha China.

Ha pahayag hadton Hulyo 1, igindeklara han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) nga tukma nga ig-salin-urog ngan igselebrar an 55-katuig nga bulawanon nga kasaysayan han pamumuno han CPC ha nas-yunal-demokratiko nga pakigbisog ngan sosyalista nga pagrebolusyon ha China (1921-1976); ngan ibuksas ngan ig-salikway an kasaysayan hini han pagtraydor ha klase nga proletaryado ngan pagpabalik han sistema nga kapitalista ngan paniniyupi tikang 1976.

Sigon ha PKP, ha pamumuno ni Mao Zedong, tukma an dalan nga ginhasog han China ha syahan nga 55 katuig hini ngan kinahanglan purutan hin mga leksyon ngan inspirasyon. Gintudlok han PKP kun tiunan-o ginpapamunuan han CPC an nas-yunal-demokratiko nga rebolusyon ngan gintapos an bagakolonyal ngan bagapyudal nga sistema. Ginlaygay han PKP an mga ginhimo nga pitad han China tikang ha pagkumpleto ha reporma ha tuna tubtub ha pagpasulong han sosyalismo ha bug-os nga katilingban.

Gintudlok liwat han PKP an importansya han ginhimo han CPC nga pagpasulong han pankultura nga rebolusyon agud parabungon an demokrasya ngan tutduan an katawhan nga katinan ngan gamiton an pampulitika nga poder agud ipasulong an pag-uswag han China ngan dirudiretso nga isahon an balitang han panginabuhin han masa nga Tsino.

Ginsukna naman han PKP an urhi nga 45 katuig han paghahadi han mga moderno nga rebisyunista ha CPC nga nagtraydor ha sosyalismo ngan nagdara ha China ha dalan han kapitalismo. Gin-agaw an pamunuan han CPC han mga moderno nga rebisyunista hadton 1976 ha pangunguna ni Deng Xiaoping nga nanguna ha pagbaliktad ha mga kadaugan han sosyalismo. Diri na partido han proletaryado an CPC yana kundi partido han monopolyo burgesya nga pan-estado, nga nagamit ha poder pan-estado agud maghakin han karikuhan tikang ha paniniyupi ha masa nga trabahador.

Gintudlok han PKP kun tipau-

nan-o gintalikdan han CPC an masa nga anakbalhas. Ha agrikultura, ginbungkag an mga komuna ngan kolektibo ngan ginpabay-an nga maglugaring an mga parag-uma ha ira gudti nga parsela han tuna nga nagresulta ha hiluagan nga kakurian ngan kagutom. Ha industriya, ginbungkag an poder han mga trabahador ngan utro hira nga ginhimo nga uripon han suhol. Gin-gamit pan-engganyar ha mga langyaw nga kompaniya an grabe kahimubo nga suhol han milyun-milyon nga trabahador nga Tsino agud pahiluagon an kapitalismo ha China ngan maghakin hin superganansya an dagko nga burokratiko nga kapitalista. Usa na yana nga poderoso nga imperyalista nga nasud an China nga naniniyupi ngan nananalumpigos ha katawhan ha magkalain-lain nga parte han kalibutan.

Kinahanglan utro nga magrebolusyon ha China an tinalumpigos nga mga trabahador ngan parag-uma. Paborable kaupay an sitwasyon agud tirukon an pagin mapagdesisyon han mga proletaryo nga rebolusyunaryo ngan utro nga tukuron an tinuod nga partido komunista nga mamumuno ha panibag-o nga pagpasulong han sosyalista nga rebolusyon ha China.

(Basahon an bug-os nga pahayag han PKP ha <http://cpp.ph>) **AB**

"Krisis...", *tikang ha paypay 9*

mga atrasado nga nasud sugad han Pilipinas. Ginhihimo dinhi an parte nga nanginginahanglan han makurimot nga kusog-pagtrabaho, partikular an *assembly* o *packaging* ngan *testing*. Gin-gagamit liwat dinhi han mga trabahador an peligroso nga kemikal nga gindidiri ha mga westehanon nga nasud.

Mayda ladawan nga "malimpyo" an produksyon han mga *semiconductor* tungod kay kaudgan nakasul-ot han mga *personal protective equipment* (PPE) an mga trabahador, nga agsub makit-an la ha mga ospital. Kundi ginsesering nga an PPE diri para ha proteksyon han mga trabahador, kundi han mga produkto nga ginkakatinan nira. Di-

ri sadang an sul-ot nira nga mga PPE agud protehiran hira ha mga kemikal nga direkta nira nga ginkakatinan o nasisinghot. Tikang hadton dekada 1980, ordinaryo na nga mayoriya han mga trabahador hini nga mga pabrika mga babaye. Hini liwat nga mga pabrika nabutad hira ngan nakakasinghot hira han nakakahilo ngan nakakakanser nga mga kemikal nga gamit ha proseso han produksyon. Ha magkalain-lain nga pag-aram, nadiskubre nga mas hitaas an porsyento han napupurakan ha mga kababayin-an nga trabahador ha mga pabrika han *semiconductor* itanding ha pankabug-usan nga populasyon. Samwak liwat an magkalain-lain nga porma han kan-

ser sugad han *leukemia*, kanser ha suso ngan iba pa. Nadiskubre liwat ha mga pag-aram nga hitaas an kaso han pagkahibang han mata o pagkabuta han mga trabahador nga maiha na nga nagtrabaho ha mga kompaniya nga naghahimo han mga *semiconductor*.

Ha atubangan han natikakusog nga isan-isang han pinakadagko nga kapitalista agud kontrolon an industriya han *semiconductor*, kinahanglan mahugot nga magkaurusa an mga trabahador agud depensahan an ira kaupayan ngan interes kontra ha natikagrabe nga paniniyupi.

(Amo ini an urhi ha duha-kaparte nga artikulo.) **AB**